

Nr 158.

Av fru Ewerlöf och herr Håstad, om inrättande av en professur i barnpsykiatri vid karolinska institutet.

Under de sista decennierna har barn- och ungdomsårens psykopatologi mer och mer kommit att inta en särställning inom medicinen. Ämnesområdet, som gränsar till såväl pediatrik som psykiatri, kan på grund av sin natur icke inrymmas inom dessa båda discipliner. Härtill bidrar ett flertal omständigheter, dels socialvårdens krav på särskild sakkunskap av denna art, dels den vetenskapliga utvecklingen inom området.

Socialvårdens krav ha redan lett till riksdagsbeslut, som medger statligt stöd vid upprättandet av centraler för psykisk barna- och ungdomsvård. Dessa centraler skola vara anslutna till sjuk- och hälsovårdsorganisationen och skola förestås av specialutbildade läkare. Den utbyggda organisationen inom ungdomsvårdsskolorna kräver också läkarnas insatser som aldrig tidigare. Detsamma gäller även inom den vanliga skolans område, där senneslövärdens omorganisation, hjälpklassväsendets utbyggnad och övrig specialundervisning såväl som andra mentalhygieniska uppgifter förutsätta dels barnpsykiatriskt orienterade skolläkare, dels tillgång till speciell barnpsykiatrisk sakkunskap. Även rättsväsendet, särskilt lagen om åtalseftergift för minderåriga, fordrar läkare med barnpsykiatrisk utbildning. Härtill kommer ett ökat behov av medicinsk rådgivning i uppfostringsfrågor sedan allmänhetens förståelse härför mer och mer vidgats, en uppgift som inte kan tillfredsställas utan ökad tillgång på reell sakkunskap.

De arbetsuppgifter och problem som barnpsykiatrien ställes inför gestalta sig ofta helt annorlunda än de som en vanlig medicinsk utbildning förbereder läkaren till. Barnpsykiatrien skall efter de riktlinjer som vinnas av vetenskaplig forskning, i intim kontakt med det praktiska livets krav, arbeta i den psykiska hygienens tjänst. Detta innebär, att den bör uppsåra, utforska och behandla alla former av under barn- och ungdomsåren förekommande psykiska insufficiens- och sjukdomstillstånd, nervösa utvecklingshämningar och rubbningar samt med dessa sammanhängande tillstånd av asocialitet och annan bristfällig social anpassningsförmåga. Genom allmän upplysningsverksamhet skall den i profylaktiskt syfte söka påverka barnuppfostran så, att denna möjliggör den gynnsammaste utvecklingen till samstämmighet mellan biologiska krav och kulturella beteendenormer. I nära samarbete med andra medicinska discipliner skall den söka lösa psykosomatiska problem och sjukdomstillstånd, vilka kanske just i barna-

åldern ha en större omfattning och en mera dominerande plats än i andra åldrar.

Barnpsykiatrien är således en disciplin som så till vida är skild från psykiatrien som den inte enbart omfattar psykiatriska frågeställningar applicerade på barn. Från pediatriken skiljer den sig genom kravet på speciella psykiatriska kunskaper hos utövaren. Men den syftar betydligt längre och kräver bl. a. insikter inom psykologi, pedagogik, sociologi, rasbiologi etc. på ett sätt som icke har motsvarighet inom andra medicinska discipliner. Barnpsykiatriens omfattning och dess säregna teoretiska och praktiska betydelse har också medfört att ämnet redan i ett flertal kulturländer utvecklats till ett eget fackområde. Det är uppenbart att utvecklingen i vårt land nått därhän, att man icke längre kan uppskjuta inrättandet av professor i ämnet. Samhällets berättigade krav dels på vetenskaplig forskning inom området, dels på utbildning av läkare och specialister måste tillfredsställas. Bristen på utbildning under kompetent ledning kan eljest komma att äventyra statsmakternas intentioner och deras förhoppning på medicinens insatser på detta i flera avseenden så betydelsefulla område. Först sedan barnpsykiatrien vunnit en självständig ställning vid sidan av andra medicinska discipliner kan man förvänta att ett tillräckligt antal läkare skall söka sig till verksamhetsfältet och skaffa sig kvalificerad utbildning. Endast härigenom kan också allmänbildningen inom området vinna tillräckligt beaktande.

Av det ovan anförda framgår sålunda att ett ovanligt trängande behov föreligger för inrättande av professor i barnpsykiatri i första hand vid karolinska institutet, där professor bör inrättas snarast.

I övrigt hänvisa vi till statsutskottets utlåtande nr 128/1945, där bristen på kvalificerad personal konstateras och säges utgöra den största svårigheten vid genomförandet av organisationsplanen för psykisk barna- och ungdomsvård.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte under åttonde huvudtiteln, karolinska institutet, uppföra ett anslag till inrättandet av en professor i barnpsykiatri vid karolinska institutet.

Stockholm den 27 januari 1953.

Elsa Ewerlöf.

Elis Håstad.